

Мемлекеттік бағалы қағаздар нарығын талдау

2022 жылдың
қазаны

KASE

Қазақстан қор биржасы
Казахстанская фондовая биржа
Kazakhstan Stock Exchange

KASE-де САТЫЛАТЫН МЕМЛЕКЕТТІК ҚАРЫЗ

KASE-де сатылатын мемлекеттік қарыз

2022 жылдың 01 қазанындағы жағдай бойынша KASE-де саудаланатын мемлекеттік борыш сомасы 19,5 трлн теңгені құрап, жыл басынан бері 1 712 млрд теңгеге немесе 10% - ға ұлғайды. Бұл өсім қазіргі және МЕКАМ жаңа шығарылымдар бойынша орналастырудың 1 835,6 млрд теңгеге және қаржы Министрлігінің (бұдан әрі-Қаржы министрлігі, ҚХРҚ) 403,1 млрд теңгеге еурооблигациялардың ұлғаюына байланысты. 2021 жылдың екінші тоқсанынан бастап Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің (бұдан әрі – ҚРҰБ) (-408,5 млрд теңге) ноталарының жаңа шығарылымдарының көлемін төмендету үрдісі сақталуда. Әкімдіктердің (бұдан әрі –ЖАО) облигациялар шығарылымдары көлемінің 117,6 млрд теңгеге төмендеуі мемлекеттік борыштың өсуін аздап шектеді.

2022 жылдың 01 қазанындағы жағдай бойынша KASE-де саудаланатын мемлекеттік борыш құрылымында елеулі өзгерістер өтелгенге дейінгі мерзімдер бойынша байқалған жоқ; бір жылдан үш жылға дейінгі мерзіммен орта мерзімді МБҚ үлесі (22%) біртіндеп ұлғаяды, ал он жылдан астам ұзақ мерзімді МБҚ үлесі (20%) азаяды:

KASE-де сатылатын мемлекеттік борыштың құрылымы (номинал бойынша), трлн теңге

Құрылымы	Мем. борыш сомасы				KASE-де саудаланатын мем. Борыш сомасынан үлесі				Мем.борыш сомасының өзгеруі			
	01.01.2021	01.10.2021	01.01.2022	01.10.2022	01.01.2021	01.10.2021	01.01.2022	01.10.2022	абс 01.01.21/ 01.01.22	абс 01.01.22/ 01.10.22	01.01.21/ 01.01.22	01.01.22/ 01.10.22
KASE-де саудаланатын мем. борыш сомасы	16,7	17,6	17,8	19,5					1,1	1,7	7%	10%
Өтеуге дейінгі мерзімі бойынша												
< 1 жыл	4,1	4,3	3,8	3,9	24%	24%	21%	20%	-0,3	0,1	-7%	2%
1-3 жыл	2,6	2,2	3,0	4,3	15%	13%	17%	22%	0,4	1,3	17%	43%
3-5 жыл	2,3	3,1	2,6	3,3	14%	17%	15%	17%	0,4	0,6	16%	24%
5-10 жыл	3,4	3,8	3,9	4,1	20%	21%	22%	21%	0,5	0,3	14%	7%
> 10 жыл	4,4	4,3	4,5	4,0	27%	24%	25%	20%	0,1	-0,6	2%	-13%
Бағалы қағаздар түрлері бойынша												
ҚРҰБ оталары	3,1	2,8	2,1	1,7	18%	16%	12%	9%	-0,9	-0,4	-30%	-19%
ҚРҚМ облигациялары	9,8	10,7	11,3	13,2	58%	61%	64%	67%	1,6	1,8	9%	16%
ҚРҚМ еурооблигациялары	2,9	3,1	3,1	3,5	17%	18%	18%	18%	0,3	0,4	9%	13%
ЖАО облигациялары	1,1	1,1	1,2	1,1	6%	6%	7%	6%	0,2	-0,1	0%	-10%

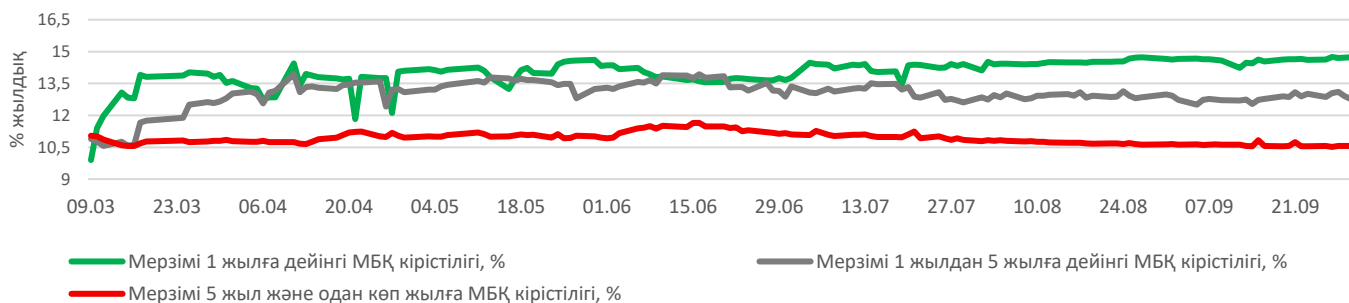
26 шілдеде Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ақша-кредит саясаты жөніндегі комитеті базалық мөлшерлемені жылдық 14,5% деңгейінде белгілеу туралы шешім қабылдады, оны +/- 1,00 п.т. пайыздық дәлізімен 50 б. т. көтерді.

06 қыркүйекте Ұлттық банк базалық мөлшерлемені жылдық 14,5% деңгейінде ұстап тұру туралы шешім қабылдады, бұл ретте тамыз айында инфляция деңгейі 16,1% құрады.

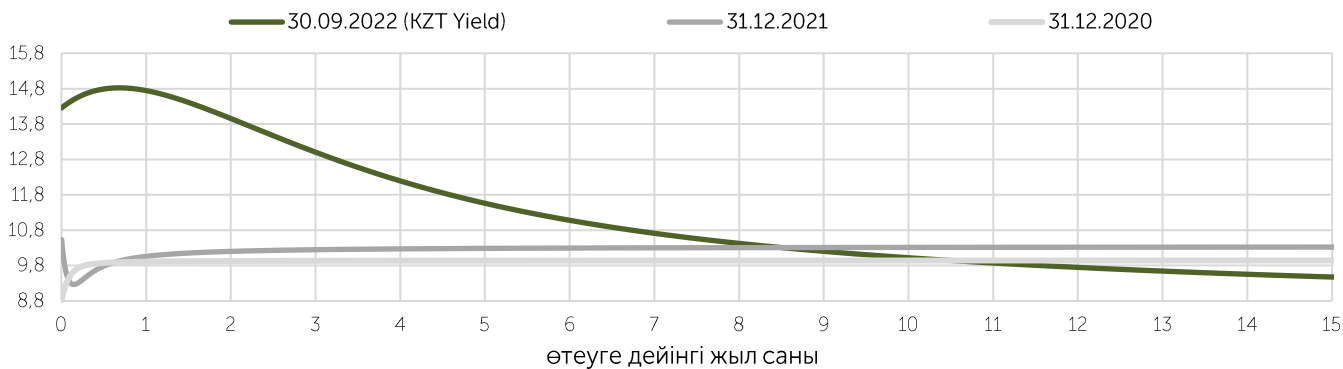
Маусым айында жылдық 13,62-14,5% шегінде ауытқыған Қаржы министрлігінің орналастырылатын МБҚ кірістілігі қыркүйекте жылдық 13,9-15,16% - ға дейін өсті. Қарыз алудың жоғары мөлшерлемесіне байланысты Қаржы министрлігі 2022 жылдың үшінші тоқсанында қолданыстағы және Жаңа орналастыру бойынша бір жылдан бес жылға дейінгі қысқа мерзімді және орта мерзімді кезеңге ғана қарыз тартты: жылдық қағаздардың 6 шығарылымы, екі жылдық 10 шығарылым, үш жылдық және төрт жылдық қағаздар бойынша 6 шығарылым және бес жылдық МБҚ-ның 9 орналастырылуы. Үшінші тоқсанда 37 шығарылым бойынша орналастыру көлемі 1 238 млрд теңгені құрады. Айналыс мерзімі 1 жылдан аз ҚР ҚМ облигациялары ең жоғары сұранысқа ие болды, олар бойынша сұраныс ұсынысқа 430% құрады, ал кірістілік 14,5% деңгейінде қалыптасты.

МӘМІЛЕ КӨЛЕМІ

Қаржы Мині МБҚ кірістілігі көрсеткіштерінің индикаторлары

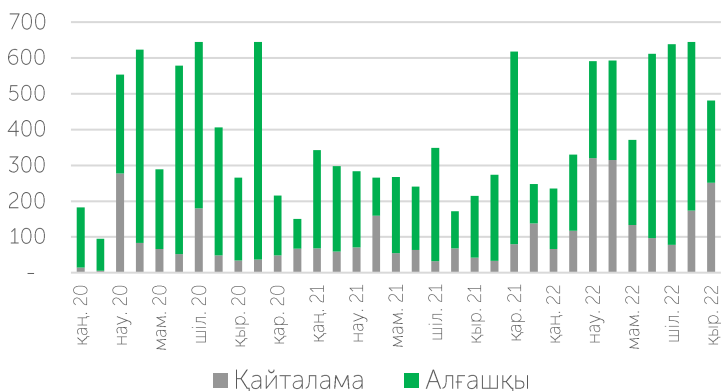

Тәуекелсіз қысққ кірістілігі (индекстелмеген МБҚ)

Мәміле көлемі

МБҚ нарығындағы мәміле көлемі, млрд теңге

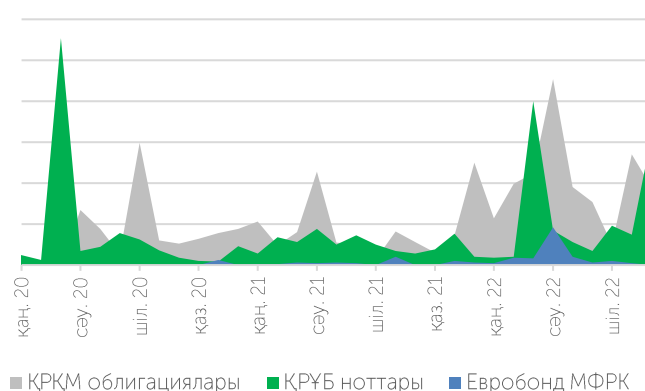

2022 жылға республикалық бюджет тапшылығы 2 978 млрд теңге немесе ЖІӨ-нің 3,3% деңгейінде болжанады, оны қаржыландыру мақсатында Қаржы министрлігі 2022 жылдың тоғыз айында бастапқы нарықта 3 004 млрд теңге тартты.

2022 жылдың 1 қыркүйегіне республикалық бюджеттің 990 млрд. теңге мөлшеріндегі тапшылығы тіркелді, бұл өткен жылдың осы кезеңімен салыстырғанда 1 417 млрд.теңгені құраған кезден едәуір аз.

2022 жылғы қаңтар-қыркүйекте МБҚ бастапқы және қайталама нарықтарындағы сауда-саттықтың жиынтық көлемі 4 496 млрд теңгені құрап, өткен жылдың ұқсас кезеңімен салыстырғанда 2 063 млрд теңгеге ұлғайды, бұл бастапқы нарықтағы сауда-саттық көлемінің 1 130 млрд теңгеге және қайталама нарықтағы сауда-саттық көлемінің өсуі есебінен 2 есеге жуық 933 млрд теңге. Барлық эмитенттердің қарыздары өсті.

Қайталама нарықтағы сауда-саттық құрылымы, млрд теңге

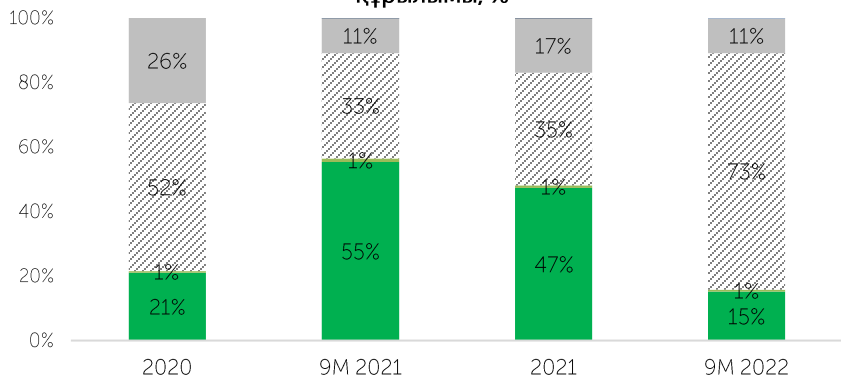
ИНВЕТОРЛАР ҚҰРЫЛЫМЫ

Қайталама нарықта сауда-саттық көлемі бір жыл ішінде МБҚ-ның барлық санаттары бойынша ұлғайды. Жалпы, 2022 жылдың 9 айында қайталама нарықтағы сауда-саттық көлемі 1 553 млрд теңгені құрап, 2021 жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда 2 еседен астам ұлғайды. Қаржы министрлігінің еурооблигацияларымен сауда көлемі 4 есе өсті.

Құрылымы	Сауда-саттық көлемі				Сауда-саттық көлеміндегі үлесі				Сауда-саттық көлемін өзгерту			
	2020	9М 2021	2021	9М 2022	2020	9М 2021	2021	9М 2022	абс 2021/2020	абс 9М 2022/ 9М 2021	% 2021/2020	% 9М 2021/ 9М 2020
МБҚ сауда-саттық көлемі	4 651	2 435	3 576	4 523					-1 075	2 088	-23%	86%
Алғашқы нарық												
ЖАО облигациялары	963	98	287	153	26%	5%	11%	5%	-676	55	-70%	56%
ҚРҚМ облигациялары	2 771	1 715	2 414	2 790	74%	95%	89%	95%	-357	1 074	-13%	63%
Барлығы	3 734	1 814	2 702	2 943					-1 032	1 130	-28%	62%
Қайталама нарық												
ҚРҚМ облигациялары	446	362	538	922	49%	58%	62%	59%	92	560	21%	155%
ҚРҚМ еурообл.	7	22	30	86	1%	3%	3%	6%	23	64	342%	299%
ҚРҚБ ноталары	462	236	303	545	51%	38%	35%	35%	-159	309	-34%	131%
Шетел МБҚ	915	619	871	1 553	100%	100%	100%	100%	-45	933	-5%	151%

Инвесторлар құрылымы

МБҚ алғашқы нарығындағы сатып алушылардың құрылымы, %

- Жеке тұлғалар
- Инвестициялық қоржынды басқарушылар
- Басқа да заңды тұлғалар
- ▨ Басқа институционалдық инвесторлар
- Брокерлер-дилерлер
- Екінші деңгейдегі банктер

2022 жылдың 9 айында МБҚ сатып алушылар тарапынан бастапқы инвесторлар құрылымында өзгерістер болды.

Институционалдық инвесторлардың үлесі 33% - дан 73% - ға дейін өсті, ал екінші деңгейдегі банктердің (ЕДБ) үлесі 55% - дан 15% - ға дейін төмендеді.

2022 жылдың басынан бастап зейнетақы активтерін инвестициялық басқарушылардың (бұдан әрі – ЗАИБ) үлесі біртіндеп артып келеді, бірақ жалпы құрылымда әлі де елеусіз, 1% - дан аз.

Қайталама нарықта жеке тұлғалардың сауда-саттық көлемі 2022 жылдың 9 айында өткен жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда 10 есе өсті және олардың үлесі 1 қазанда 1% - құрады.

Сатып алу жағындағы қайталама нарықта заңды тұлғалардың үлесі (48% - дан 50%-ға дейін) өсті және 2022 жылдың басынан бастап брокер-дилерлердің үлесі (9% - дан 3% - ға дейін) төмендеді. Екінші нарықтағы сату жағында ұқсас тенденция байқалады: заңды тұлғалар үшін 26% - дан 37% - ға дейін өсті, ал инвесторлардың басқа санаттарының үлесі төмендейді.

ӨТЕУГЕ ДЕЙІНГІ МЕРЗІМІ

2022 жылдың 9 айында сатып алушылар тарапынан қайталама нарықтағы резидент торгстердің сауда-саттық көлемі 2021 жылмен салыстырғанда 2,3 есе өсті, бұл ретте олардың үлесі сатып алу және сату тарапында әрең өзгеріп, тиісінше 9% және 7% құрады.

Қатысушылардың түрлері бойынша МБҚ сатып алу нарығындағы сауда көлемі, млрд теңге

	Сатып алу көлемі				Сатып алу көлеміндегі үлесі			
	2 020	9М 2021	2 021	9М 2022	2 020	9М 2021	2 021	9М 2022
Алғашқы нарық								
Екінші деңгейдегі банк	786,6	1 004,7	1 279,8	448,5	21%	55%	47%	15%
Брокер-диллер	19,9	18,7	19,8	15,8	1%	1%	1%	1%
Өзге институционалдық инвесторлар	1 942,1	593,6	943,7	2 157,6	52%	33%	35%	73%
Өзге заңды тұлғалар	985,3	194,0	455,5	320,2	26%	11%	17%	11%
ПА есебінен ИУПА	0,0	0,6	0,8	1,0	0%	0%	0%	0%
Жеке тұлға	0,0	2,0	2,0	0,0	0%	0%	0%	0%
Жалпы қорытынды	3 734,0	1 813,6	2 701,5	2 943,2	100%	100%	100%	100%
Бейрезидент	37,9	40,2	54,3	0,0	1%	2%	2%	0%
Резидент	3 696,1	1 773,4	2 647,3	2 943,2	99%	98%	98%	100%
Қайталама нарық								
Екінші деңгейдегі банк	264,0	275,1	275,7	526,0	29%	44%	32%	33%
Брокер-диллер	24,0	62,4	78,3	39,4	3%	10%	9%	3%
Өзге институционалдық инвесторлар	391,6	47,4	91,9	194,6	43%	8%	11%	12%
Заңды тұлғалар	235,7	231,2	419,9	774,9	26%	37%	48%	50%
ПА есебінен ИУПА	0,0	1,9	2,9	5,1	0%	0%	0%	0%
Жеке тұлға	0,1	1,3	2,2	12,9	0%	0%	0%	1%
Жалпы қорытынды	915,4	619,4	870,8	1 552,8	100%	100%	100%	100%
Бейрезидент	91,7	57,3	60,2	137,6	10%	9%	7%	9%
Резидент	823,7	562,1	810,6	1415,2	90%	91%	93%	91%

Қатысушылардың түрлері бойынша МБҚ сату нарығындағы сауда көлемі, млрд теңге

	Сату көлемі				Сату көлеміндегі үлесі			
	2 020	9М 2021	2 021	9М 2022	2 020	9М 2021	2 021	9М 2022
Қайталама нарық								
Екінші деңгейдегі банк	373,1	341,6	452,0	749,5	41%	55%	52%	47%
Брокер-дилер	21,9	27,5	79,6	45,4	2%	4%	9%	3%
Өзге институционалдық инвесторлар	452,4	103,8	112,4	190,4	49%	17%	13%	12%
Заңды тұлғалар	67,6	143,8	225,7	588,6	7%	23%	26%	37%
Жеке тұлғалар	0,5	2,7	4,7	6,0	0%	0%	1%	0%
Барлығы	915,4	619,4	874,4	1 579,9	100%	100%	100%	100%
Бейрезидент	85,1	39,1	71,2	113,7	9%	6%	8%	7%
Резидент	830,3	580,3	799,5	1 439,1	91%	94%	91%	91%

Өтеуге дейінгі мерзімі

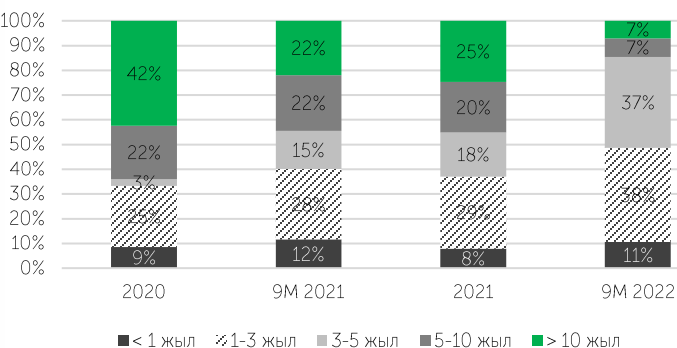
Бастапқы нарықта өтеуге дейінгі мерзімдер бойынша бөлуде өтеу мерзімі 1 жылдан 3 жылға дейінгі міндеттемелердің үлесі 8 жылдан 11% — ға дейін, 1 жылдан 3 жылға дейін — 29% - дан 38% - ға дейін, 3 жылдан 5 жылға дейін-2022 жылдың басынан бастап 18% - дан 37% - ға дейін ұлғайды. Өтеу мерзімі 5 жылдан 10 жылға дейін және 10 жылдан астам ұзақ мерзімді қағаздардың үлесі жыл басымен салыстырғанда тиісінше 20% - дан 7% - ға дейін және 25% - дан 7% - ға дейін төмендеді.

Қайталама нарықта өтеуге дейінгі мерзімдер бойынша бөлуде өтеу мерзімі 3 жылдан 5 жылға дейінгі бағалы қағаздармен сауда-саттық үлесінің 5% - дан 21% - ға дейін және 10 жылдан астам мерзімге 2022 жылғы 9 айда 11% - дан 18% - ға дейін ұлғаюы байқалады.

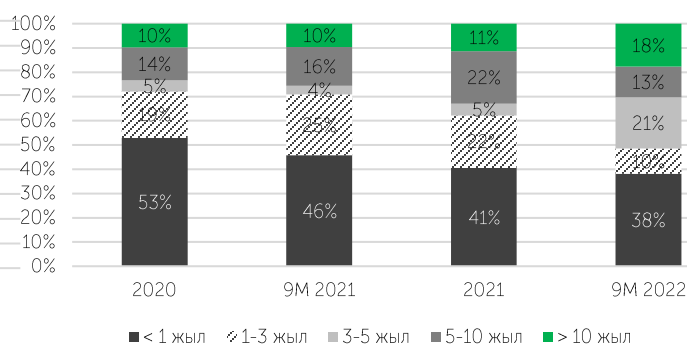

ҚАРЖЫ МИНІ МЕКАМ ОРНАЛАСТЫРУ

Алғашқы нарықта мерзімі бойынша МБҚ бөлу, %

Қайталама нарықта мерзімі бойынша МБҚ бөлу, %

Өтеуге дейінгі мерзімдер бойынша МБҚ нарығында сауда-саттықты бөлу, млрд тенге

Құрылымы	Сауда-саттық көлемі				Сауда-саттық көлеміндегі үлесі				Сауда-саттық көлемінің өзгеруі			
	2020	9М 2021	2021	9М 2022	2020	9М 2021	2021	9М 2022	абс 2021/2020	абс 9М 2021/9М 2022	% 2020/2021	% 9М 2021/9М 2022
Алғашқы нарық												
< 1 жыл	319	212	212	313	9%	12%	8%	11%	-107	101	-34%	47%
1-3 жыл	925	515	789	1 118	25%	28%	29%	38%	-137	603	-15%	117%
3-5 жыл	101	281	482	1 085	3%	15%	18%	37%	381	804	377%	286%
5-10 жыл	807	407	551	220	22%	22%	20%	7%	-256	-186	-32%	-46%
> 10 жыл	1 581	399	667	207	42%	22%	25%	7%	-914	-192	-58%	-48%
Барлығы	3 734	1 814	2 702	2 943	100%	100%	100%	100%	-1 032	1 130	-28%	-89%
Қайталама нарық												
< 1 жыл	485	283	353	593	53%	46%	41%	38%	-132	310	-27%	109%
1-3 жыл	175	156	188	161	19%	25%	22%	10%	13	5	8%	3%
3-5 жыл	42	22	42	328	5%	4%	5%	21%	0	305	0%	1385%
5-10 жыл	125	98	189	197	14%	16%	22%	13%	64	98	51%	100%
> 10 жыл	89	60	98	275	10%	10%	11%	18%	10	215	11%	361%
Барлығы	915	619	871	1 553	100%	100%	100%	100%	-45	933	-5%	151%

Қаржы мині МЕКАМ орналастыру

2022 жылға арналған МБҚ шығару жоспарына сәйкес, ҚР Қаржы министрлігі ағымдағы жылы 2 818 млрд теңгені орналастыруды жоспарлап отыр, бұл өткен жылы орналастыру көлемінен 2% - ға артық. Мәселен, 2021 жылы 2 768 млрд теңге номиналы бойынша нақты орналастырылды, ал жоспарланған орналастыру көлемі тек 2 227 млрд теңгені құрады.

ҚР Қаржы министрлігінің қаражат тарту жоспар-фактісі (номиналы бойынша), млрд теңге

	январь	февраль	март	апрель	май	июнь	июль	август	сентябрь	октябрь	ноябрь	декабрь	ИТОГО
2021 г.													
План	287	254	200	100	213	147	324	89	165	235	196	18	2227
Факт	287	254	223	108	221	185	328	106	172	242	532	109	2768
Отклонение	0	0	-23	-8	-8	-38	-4	-17	-7	-7	-337	-91	-540
2022 г.													
План	360	250	250	290	290	260	185	180	200	190	195	168	2 818
Факт	170	206	214	269	218	557	624	526	219				3 004
Отклонение	-190	-44	-36	-21	-72	297	439	346	19				-186

ҚАРЖЫМИН МЕКАМ ОРНАЛАСТЫРУ

Қаржы министрлігінің МБҚ және ҚРҰБ ноталары шығарылымдарының құрылымында ірілендіру үрдісі жалғасты: 2022 жылдың 9 айында Қаржы министрлігі 14 шығарылымды ірілендіріп, жалпы сомасы 6 527 млрд теңгеге 23 жаңа орналастыруды жүзеге асырды. Бұл ретте жекелеген шығарылымдардың сомасы 400 млрд теңгеден асты.

2022 жылы ҚР Қаржы министрлігінің номиналы бойынша ірілендірілген шығарылымдары, млрд теңге

Шығарылым	Номинал бойынша шығарылым сомасы, млрд теңге		01.10.22 млн USD балама	Кезеңге өзгерістер	Өтеу мерзімі
	01.01.22	01.10.22			
KZ_07_2507	-	1 192	2500,0	1 192	21.07.2025
KZ_05_2410	-	715	1500,0	715	14.10.2024
KZ_06_4410	-	477	1000,0	477	14.10.2044
MUM072_0013	90	440	922,5	350	19.05.2027
MUM156_0005	44	373	782,8	329	20.06.2027
MUM180_0002	10	302	633,5	292	24.06.2024
KZ_10_2811	-	243	508,8	243	09.11.2028
KZ_14_2609	-	231	484,6	231	30.09.2026
MUM144_0003	194	422	885,7	228	26.04.2023
MUM120_0017	181	392	822,0	211	06.03.2027
MOM036_0091	-	197	414,0	197	11.02.2025
MOM048_0052	-	182	380,9	182	21.01.2026
KZ_15_2309	-	166	348,5	166	20.09.2023
MUM180_0001	160	313	657,1	153	20.05.2024
MKM012_0151	-	120	251,4	120	12.08.2023
MUM120_0014	20	139	292,0	120	06.08.2024
MOM036_0092	-	103	217,0	103	24.06.2025
MTM036_0001	-	101	211,9	101	05.08.2025
MOM048_0054	-	96	200,9	96	16.09.2026
KZ_16_2709	-	83	174,3	83	15.09.2027
KZ_17_3009	-	83	174,3	83	11.09.2030
KZ_18_2606	-	83	174,3	83	22.06.2026
KZ_19_2806	-	83	174,3	83	19.06.2028
KZ_20_3106	-	83	174,3	83	16.06.2031
KZ_21_3106	-	83	174,3	83	16.06.2031
MKM012_0150	-	79	164,7	79	24.01.2023
MOM048_0053	-	77	161,9	77	24.06.2026
MUM180_0016	-	68	143,4	68	28.01.2037
MTM048_0001	-	55	115,5	55	09.09.2026
MUM144_0009	47	84	175,8	37	23.08.2033
MUM156_0007	101	137	287,6	36	17.02.2034
MUM132_0007	135	170	356,7	35	26.07.2032
MUM120_0019	45	79	165,1	34	17.03.2031
MUM180_0015	93	123	257,8	30	25.08.2036
MUM096_0011	45	73	152,8	28	27.10.2028
MUM096_0012	58	86	179,5	28	28.07.2029
MUM096_0013	-	16	33,6	16	04.02.2030

ЖАУАПКЕРШІЛІКТІ ШЕКТЕУ

Осы есепте қамтылған ақпаратты "Қазақстан қор биржасы" АҚ (бұдан әрі - KASE) мамандары дайындады. KASE осы есепте келтірілген ақпараттың толықтығы мен дәлдігіне, сондай-ақ оның дереккөзі KASE болып табылатын ақпаратқа қатысты дұрыстығына кепілдік береді.

KASE - де, қызметкерлердің ешқайсысы осы есепті немесе онда ұсынылған мәліметтерді пайдалану нәтижесінде туындаған кез келген тікелей немесе жанама залалдар (залалдар) үшін жауапты болмайды.

KASE инвесторларға қандай да бір инвестициялар мен стратегиялардың мақсаттылығын өз бетінше бағалауға кеңес береді және инвесторларды қаржы кеңесшілерінің қызметтерін пайдалануға шақырады. Есепке Барлық құқықтар KASE-ге тиесілі. Осы Талдамалық материалды ішінара немесе толық жаңғырту және/немесе тарату жазбаша рұқсатсыз жүзеге асырыла алмайды

© «Қазақстан қор биржасы» АҚ

KASE байланыстары

Ақпарат және статистика Департаменті

+7 727 237 53 28

+7 727 237 53 23

+7 727 237 53 15

info@kase.kz